

ност, в евфемистичната определеност на инжектираното във и чрез тези качества съдържание с полярна насоченост.

Циганите са музикални. Това е една от парадигмалните, референтно толерирана (лично и групово валидизирана) характеристика. Въпросът в случая е как трябва да се разбира тази специфична ромска музикалност, в какво собствено тя се изразява? Безспорно е, че за циганите музиката с нейния свят е нещо от изключително, бих казал – дори от съдбовно значение. Този свят е онова специфично духовно пространство, в което ромите намират утеха и надежда. Музиката е особен компенсаторен механизъм, своеобразен „душевен наркотик“ за ромите, специфично ангажиран социално-духовен отдушник на историческия и актуалния трагизъм на ромската душевност и битност. Музиката е онзи неотделим от циганското всекидневие духовно-психичен ескалатор, който ги отвежда извън пространството на това банализирано, прозаично, исторически като че ли застинало, монолитно в неизменчивостта на неприятните си форми, монотонно припвяващо всекидневие. Тя е онзи специфичен фактор, който има дискретната потенция да ги откъсне от тяхната хоризонтална „приземеност“, да ги „вертикализира“ чрез посланията си към друг свят, към друг образ на живот, към друга (по социално-ценностно преферираната си величина) гледна точка, от която да се оценява и проектира станалото в отшумялото минало, в задъхано пулсиращото противоречиво настояще и в смътно очертаващото се бъдеще.

Независимо от всичко това, да се твърди директно, че има музикални и немусикални етноси, е доста съмнително и спорно. Всеки етнос има своя маниерност на отношението си към музикалните шрихи в собствения си исторически епос; към мястото, ролята и значението на музиката в неговото митологично и обществено-исторически съградено, съхранено и функциониращо съзнание и битие.

Разбира се, има такива географски региони на нашата планета, такива етнически ареали, които са дали, дават и вероятно в бъдеще ще дават далеч повече за музикалната съкровищница на човешката културна история в сравнение с други. Нима и Балканите не са такава своеобразна зона?